

XXIV. strokovni posvet pomočnikov ravnateljev

Vključevanje vseh za učenje in vloga pomočnika ravnatelja

PLENARNA PREDAVANJA

TRAJNOSTNI RAZVOJ NI VEČ MOGOČ – SLEDI TRAJNOSTNI UMIK S SAMOOSKRBO IN VIŠJIM NIVOJEM ZAVEDANJA

ddr. Ana Vovk, Filozofska fakulteta, Univerza v Mariboru

Pet največjih korporacij sveta obvladuje prehransko verigo, zdravila, gensko tehnologijo, semena, farmacijo. Hrano in zdravje. Sedanje prehranjevalne verige temeljijo na predelani hrani, v kateri je interes kapitala oziroma multinacionalnih korporacij zelo jasen “vse za ceno dobička.”

Zato je nastopil čas trajnostnega umika, trajnostni razvoj namreč v okvirih dogme nenehne in neomejene gospodarske rasti ni več mogoč. Slednje pomeni opolnomočenje lokalne skupnosti za zadovoljevanje osnovnih biotskih potreb človeka. Mednje sodi tudi hrana. Prehranska varnost in suverenost postajata sestavni del doktrin nacionalne varnosti držav. Prav na tem področju pa imajo vodje šol velike možnosti preukreta v načinu razmišljanja in oskrbe ustanove z zdravo hrano, ki ni trpela fizičnih in kemičnih zlorab, kar se dogaja v konvencionalni pridelavi. Pohabljen hrane človek ne sme uživati, saj s tem vnaša v telo napetosti in porušeno ravnotežje, ki ga mora telo izločiti, zato imajo vodje šol nadpovprečno odgovorno in pomembno vlogo pri odločanju o kakovosti hrane za svoje zaposlene in učence oz. dijake.

Vračanje k lokalni samooskrbi prinaša prednosti lokalnemu okolju, s tem se ohranijo pomembne vrednote, kot so oskrba z boljšo hrano, manjše onesnaževanje, lokalna identiteta, povezanost in ekonomija ter večje zadovoljstvo ljudi, na kar lahko pomembno vplivajo vodje šol tako, da podpirajo z odločitvami lokalne trge. Lokalna samooskrba v zadnjem obdobju ne postaja zgolj zaželena, temveč tudi nujna oblika razmišljanja ljudi na višji stopnji zavedanja, saj ni vseeno, kakšno hrano vnašamo vase, bolj kot je ta čista in zdrava, bolj se krepi naš imunski sistem, ki je temeljni obrambni element pred vsemi virusi in bakterijami, ki nas še čakajo v prihodnosti. Prav zato je vloga vodij šol v tem času večja, kot je bila kadarkoli do zdaj. Vplivate na prihodnost človeštva!

KAJ JE KOMBINIRANO IZOBRAŽEVANJE IN KAJ LAHKO PONUDI?

dr. Danijela Makovec Radovan, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani

V času, ko velik del svoje dnevne rutine preživljamo pred računalnikom in izkoriščamo prednosti tega, kar prinašata svetovni splet in informacijsko-komunikacijska tehnologija, je težko verjeti, da omenjeno ne bo vplivalo na vzgojo in izobraževanje. Sploh v povezavi z izkušnjo kriznega izobraževanja na daljavo, ki smo jo doživeli v času epidemije in ki je v način dela zaposlenih v vzgoji in izobraževanju vnesla precej sprememb. Na predavanju se bomo spraševali, kaj je kombinirano izobraževanje, kdaj in kako ga je smiselno uvajati, pa tudi, zakaj

kombiniranega izobraževanja ne moremo enačiti s kriznim izobraževanjem na daljavo. In nenazadnje, ali vendarle lahko posamezne načine dela, ki so bile razviti v času kriznega izobraževanja na daljavo ohranimo kot del vzgojno izobraževalnega dela tudi v prihodnje?

NOVA REALNOST – NOVO NASILJE?

Doroteja Lešnik Mugnaioni

Izhodišče predavanja bo poskus definiranja pojavnosti nasilne komunikacije v vzgoji in izobraževanju v odvisnosti od krizne krivulje v času epidemije. Namreč, pokazalo se je, da so se oblike, intenziteta in posledice nasilne komunikacije v vrtcih in šolah spreminjale glede na potek epidemije in razvoj družbenih konfliktov.

Vprašanje, ki si ga predavateljica postavlja, je, ali gre za novo (drugačno) nasilje ali pa smo se spremenili mi, s tem pa tudi naš odnos do nasilja? Pri tem bo predstavila tudi aktualne podatke o pojavnosti nasilja v vzgojno-izobraževalnih zavodih in izkušnje s svetovanjem ravnateljem v regijskih aktivih.

Na predavanju bo poskušala odgovoriti tudi na vprašanje, ali je nova realnost prinesla tudi novo normalizacijo nasilne komunikacije v vrtcih in šolah. Ali gre za trajne spremembe v komunikaciji med deležniki v vzgoji in izobraževanju? V zaključku bo udeležencem ponudila pristop k učinkoviti obravnavi nasilja skozi prikaz takojšnjih in procesnih intervencij.

UJETI NESKONČNOST V DLAN - URESNIČEVANJE POSLANSTVA IZOBRAŽEVANJA V DRUŽBI PRIHODNOSTI

dr. Andreja Barle Lakota

Šola je eno redkih oprijemališč v stalno spreminjajočem svetu, polnim negotovosti in celo tesnobe. Šoli: družba, starši, pa tudi mi sami nalagamo vrsto nalog, zato postaja poslanstvo šole vse bolj zamegljeno, izvajanje številnih nalog pa vse težje. Uresničevanje našega poslanstva, ki je opolnomočenje mladih, da si oblikujejo prihodnost, krepitev njihove moralne in intelektualne odličnosti, se zato zdi kot, da bi lovili neskončnost v dlan. Še posebej če, upoštevajoč procese v sodobnih družbah, razmišljamo o tem, kako pripraviti mlade za vstop na trg dela in za soočanje z izzivi prihodnosti.

DELAVNICE

KAJ JE VKLJUČUJOČA ŠOLSKA KULTURA IN KAKO JO LAHKO SPODBUJA POMOČNIK RAVNATELJA?

dr. Tatjana Ažman, Zavod RS za šolstvo, Šola za ravnatelje in dr. Mateja Brejc, Doba Fakulteta

Zamisel o delavnici z naslovom *Kaj je vključujoča šolska kultura in kako jo lahko pomočnik ravnatelja krepí* je nastala upoštevajoč aktualne okoliščine spreminjanja družbe v smeri vedno večje raznolikosti in njihov odsev v vzgoji in izobraževanju. Zaveze in priporočila politik usmerjajo šolske sisteme v kakovostno vključujoče izobraževanje vseh in vsakega posameznika na temelju evropskih vrednot. Pet ključnih elementov inkluzivnih vrtcev in šol v raznolikih družbah vključuje varna učna okolja, strokovne delavce, ki so zmožni obvladovati raznolikosti, vodje, predane ustvarjanju ugodnega, podpornega okolja za delovanje in učenje,

odločevalce, ki razumejo, da je poslanstvo izobraževanja vključevanje vsakega posameznika v družbo in zavezanost vseh partnerjev k ohranjanju inkluzivnih vrtcev in šol ter razvijanju medsebojnega spoštovanja in medkulturnega dialoga v izobraževanju. (ETUCE, EFEE, ESHA 2019, UNICEF in EK 2021).

V delavnici bomo v razpravah osvetlili raznolikosti s katerimi se srečujejo ravnatelji, pomočniki ravnateljev in drugi vodje v vrtcih in šolah. Opredelili bomo značilnosti vključujoče šolske kulture in izzive, kako jo graditi. Ključne lastnosti in kompetence vodij bomo povezali z inkluzivnim vodenjem ter razpravljali o 5 korakih razvijanja vključujoče kulture (projekt HEAD) in dejavnostih, s katerimi lahko ravnatelji, pomočniki ravnateljev in drugi vodje krepijo vključujočo kulturo v praksi.

PREPREČEVANJA NASILJA V VIZ SE PRIČNE Z NJEGOVO STROKOVNO IN UČINKOVITO OBRAVNAVO

Doroteja Lešnik Mugnaioni, Janja Bogataj, Vrtec Škofja Loka in Anita Ambrož, OŠ Muta

V uvodnem delu delavnice bodo izvajalke najprej na kratko predstavile izhodišča k obravnavi nasilja v vzgoji in izobraževanju. Na primeru bodo pojasnile uporabo takojšnjih in procesnih intervencij pri obravnavi zaznanega nasilja v vrtcu / šoli.

V drugem delu delavnice pa bo sledila razprava z udeleženci, ki bodo razporejeni v skupine. Naloga skupine bo, da predlaga obravnavo aktualnega primera nasilja po vzoru uvodno predstavljenega primera.

V zaključni analizi bodo izvajalke podale tudi svoje predloge in rešitve na temelju znanj in izkušenj vodenja vzgojno-izobraževalnih zavodov in s svetovanj v regijskih aktivih ravnateljev.

KOMBINIRANO UČENJE

dr. Mihaela Zavašnik, Zavod RS za šolstvo, Šola za ravnatelje, in mag. Špela Drstvenšek, Zavod RS za šolstvo

Pandemija COVID-19 je pomembno zaznamovala izobraževalne sisteme, vzgojno-izobraževalne zavode in ključne deležnike (otroke/učence, strokovne in vodstvene delavce, starše) znotraj le-teh po celem svetu. Kljub družbenim omejitvam zaradi pandemije so bila pridobljena koristna spoznanja o novih možnostih in rešitvah v povezavi z uporabo digitalnih tehnologij. Države članice EU so bile s *Priporočili Sveta* (C 504/21) ob siceršnjem zavedanju velikega pomena učenja v živo pozvane k razmisleku in pristopih kombiniranega učenja za visokokakovostno in vključujoče primarno in sekundarno izobraževanje. Kombinirano učenje je bilo opredeljeno kot učenje, ki zajema »različne pristope, ko šole, učitelji, mentorji ali učenci in dijaki uporabljajo več kot en pristop k učnemu procesu (tj. kombiniranje šolskih prostorov in drugih fizičnih okolij, v katerih so prostorsko ali časovno ločeni, ter kombiniranje različnih (ne)digitalnih orodij« (ibid.). Dosedanje domače in tuje raziskave ter praksa so dokazale, da kombinirano učenje prinaša mnoge koristi za vzgojno-izobraževalni zavod, otroke in učence ter strokovne delavce. V luči navedenega se zdi smiselno proučiti, katera dosedanja spoznanja in prakse kombiniranega učenja na ravni vzgojno-izobraževalnega zavoda ohraniti in/ali okrepiti. Na delavnici bomo predstavili in analizirali modele kombiniranega učenja in na ravni posameznega vzgojno-izobraževalnega poiskali načine nadaljnje krepitve kombiniranega učenja kot načina, ki podpira posamezniku prilagojeno učenje, samostojnost, krepitev digitalnih kompetenc, aktivno sodelovanje in prožnejši način dela.

SKRITI KURIKULUM KOT DEL KRITIČNE REFLEKSIJE V VRTCIH IN ŠOLAH

mag. Katja Arzenšek Konjajeva, Zavod RS za šolstvo, Šola za ravnatelje in Doris Kužel, Zavod RS za šolstvo

Skrita pričakovanja, nabor veščin, znanje in družbene interakcije lahko pomagajo ali ovirajo prepričanja o izobraževanju. Skriti kurikulum se nanaša na neizrečene ali implicitne vrednote, vedenja, postopkov in norm, ki obstajajo v izobraževalnem okolju. Čeprav takšna pričakovanja niso izrecno zapisana, je skriti kurikulum neizrečeno spodbujanje in uveljavljanje določenih vedenjskih vzorcev, strokovnih standardov in družbenih prepričanj med krmarjenjem po učnem okolju (Miller & Seller, 1990). Na delavnici bomo prepoznavali, kaj je skriti kurikulum, pregledali bomo teoretična izhodišča o skitem kurikulumu in se osredotočili na skriti kurikulum v vrtcih in šolah in kako ga lahko uporabimo za kritično refleksijo lastnega dela. Skozi razpravo bomo iskali načine, kako skriti kurikulum izkoristiti za ustvarjanje učeče se skupnosti in izboljšavo dosežkov otrok in učencev.

VLOGA POMOČNIKA RAVNATELJA PRI VODENJU ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

Lea Avguštin, Zavod RS za šolstvo, Šola za ravnatelje in Saša Kregar, Zavod RS za šolstvo

V svetu narašča zavedanje o izzivih, s katerimi se soočamo v 21. stoletju. Tematika trajnostnega razvoja je aktualno in široko področje, zato bo na delavnici na kratko predstavljen širši okvir teme, od globalne ravni pa vse do ravni šole in posameznika.

Tako smo na globalni in nacionalni ravni zavezani k načrtu (Agenda 2030), ki uravnoteženo povezuje 17 ciljev treh razsežnosti trajnostnega razvoja. V dokumentu je razviden poudarjen pomen izobraževanja za razvoj v smeri trajnosti. Vodenje za trajnostni razvoj tako ne vključuje le okoljskega vidika, ampak je mnogo širši pojem in naslavlja več izzivov tudi na družbeni, ekonomski in osebni ravni (kot so razvoj veščin vodenja in kompetenc, ki bodo potrebne za delo vodij v prihodnje).

Na ravni izobraževanja kažipot Unesca za VITR 2030 predstavi celostni šolski pristop kot koncept preoblikovanja učnega okolja, kjer se učeči se učijo o tem, kar živijo in živijo to, kar se učijo. Na delavnici bo tako predstavljen model celostnega šolskega pristopa vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj (VITR) (Wals, Mathie 2022), v okviru katerega bomo razmišljali o ključnih dejavnikih ter izzivih, ki se dotikajo vodenja za trajnostni razvoj iz perspektive vloge pomočnika ravnatelja.